

Lessons learned bij het samenwerken met ervaringsdeskundigen

Contactpersoon: Conny van Oudheusden

"De cruciale ervaringen die mensen ertoe brengen hun hersenen op een bepaalde manier te gebruiken en dus ook te structureren, zijn van psychosociale aard, dat wil zeggen relatie-ervaringen."
Gerald Huther (neurobioloog)

In het experiment 'STERKplaats' werken we samen op het grensvlak van de opleiding Ergotherapie en Sterkplaats Rotterdam met ervaringsdeskundigen met een langdurende beperking. Aanleiding is dat er een barrière lijkt te zijn om de ander echt te ontmoeten. Door samenwerken met ervaringsdeskundigen kunnen we een veilige omgeving voor leren creëren en deze barrière verkleinen.

De vragen die wij met dit experiment willen beantwoorden, zijn:

1. Wat zijn waarneembare veranderingen mede door samenwerking met de STERKplaats Rotterdam binnen de opleiding Ergotherapie (en vice versa)?
2. Wat zijn do's/don'ts als je wilt starten met een vergelijkbaar project? Welke samenwerking met ervaringsdeskundigen is haalbaar?

Tot nu toe hebben wij het volgende geleerd:

1. Een diversiteit aan leerervaringen creëren, samen met ervaringsdeskundigen heeft in verschillende vormen inhoud gekregen. Denk aan workshops, voorbereid samen met studenten. Een experiment met een leer- en samenwerkingsomgeving die georganiseerd is rondom en samen met de mensen met een langdurende beperking, vraagt elkaar leren kennen. Door het experiment weten docenten en STERKplaats elkaar beter te vinden. De workshops maakten mogelijk dat studenten van de opleiding Ergotherapie uitspraken zich ook te herkennen in bepaalde problemen en ervaringskennis deelden. Dit gebeurde aan de hand van stellingen. Lees [hier](#) meer over de één van de workshops. Dit lerend en onderzoekend samenwerken wordt gefaciliteerd door één of meerdere bruggenbouwers; (een) betrokkene(n) die specifiek de taak heeft om mensen en organisaties met elkaar te verbinden (Moresi et al., 2019; Swennenhuis, Moresi, et al., 2021), en heeft als doel dat alle actoren, omgeving en dienstverlening zich voortdurend ontwikkelen. En toch doe je het met elkaar. Juist omdat dit experiment breder gedragen moest worden, kwam het experiment wat later op gang en zijn de opbrengsten nog pril; we beginnen net. Maar gaan zeker door! De structuur van de workshops was voor studenten duidelijk door een duidelijk programma van de dag, en een informele lunch is enorm van meerwaarde.
2. Begin klein en betrek er vanaf het begin studenten bij. Ook al vinden studenten het moeilijk, ze leren er veel van. Waak er wel voor dat zij ook een gelijkwaardige inbreng hebben, zowel in de voorbereiding als in de uitvoering.

Fasering in samenwerking vanuit de theorie

Narayanan, Olk en Fukami (2010) stellen dat binnen samenwerkingsverbanden tussen onderwijs en beroepspraktijk doorlopend nieuwe kennis ontstaat en betrokkenen zich daarmee ook voortdurend ontwikkelen. Zij onderscheiden hierin drie (proces)fasen. De eerste fase betreft de aanleiding tot (wel of niet) samenwerken, zoals een ervaren urgentie of de wens om de impact als organisatie te versterken (Reiner, et al., 2019). In de tweede fase, waarin organisaties daadwerkelijk gaan

samenwerken, ontstaan verschillende processen gericht op het realiseren van de doelen van de samenwerking. Zo blijken de aansturing van de samenwerking (Vangen, Hayes & Cornforth, 2015) en de mate van aandacht voor het leren van professionals (in opleiding) (Nieuwenhuis, Hoeve, Nijman & Van Vlokhoven, 2017) relevante factoren voor het succes van de samenwerking. In de derde fase staan de uitkomsten of opbrengsten van de samenwerking centraal, zoals ontwikkeling van expertise en dienstverlening (Häggman & Laitila & Rekola, 2016).

Door kennis en openheid over de eigen persoon en de eigen professionaliteit (Edwards, 2011), als ook het laten zien van de eigen kwetsbaarheid (Brown, 2013) versterken en verdiepen relaties. Hierdoor ontstaan relationele betrokkenheid (Edwards, 2011), vertrouwen (Koster, 2016) en gedeeld eigenaarschap. Door te blijven investeren in de relatie en samenwerking met elkaar, waarbij reflexiviteit (Decuyper et al., 2010; Schön, 1983) en gezamenlijke en structurele evaluatie van alle elementen essentieel blijken, worden relaties en de samenwerking verduurzaamd (Adobor, 2005; Bryson et al 2015; Kaats & Opheij, 2016).

Bronnen

Brown, B. (2013). De kracht van kwetsbaarheid. Heb de moed om niet perfect te willen zijn (M. van der Horst, Vert). Utrecht, Nederland: Bruna Uitgevers, A.W.

Bryson, J., Crosby, B., & Middleton Stone, M. (2015). Designing and Implementing Cross-Sector Collaborations: Needed and Challenging. *Public Administration Review*, 75(5), 647–663. <https://doi.org/10.1111/puar.12432>

Kaats E., & Opheij, W. (2016). Leren samenwerken tussen organisaties. Allianties, netwerken, ketens en partnerships. Deventer, Nederland: Vakmedianet.

Moresi, S., Duinkerke, M., Swennenhuis, P., & Snoeren, M. (2019). Professionele werkplaatsen: lerend en onderzoekend samenwerken. *OnderwijsInnovatie*, 21(4). <https://onderwijsinnovatie.ou.nl/oi-december19/professionele-werkplaatsen-lerend-en-onderzoekend-samenwerken/>

Smits, W. (2005). Maatschappelijke participatie van jongeren. In K. Pelleriaux (Ed.), *Beter Samen? Denk- en doepistes voor een toegankelijk jeugdwerk in Vlaanderen, Brussel en Wallonië* (pp. 43-70).

Snoeren, M., Janssen, B., Niessen, T., & Abma, T. (2016). Nurturing cultural change in care for older people: Seeing the cherry tree blossom. *Health Care Analysis*, 24(4), 349–373. <https://doi.org/10.1007/s10728-014-0280-9>

Nieuwenhuis, L., Hoeve, A., Nijman, D.-J., & Van Vlokhoven, H. (2017). Pedagogisch-didactische vormgeving van werkpleklers in het initieel beroepsonderwijs: een internationale reviewstudie, 82. Geraadpleegd van https://www.nro.nl/wp-content/uploads/2015/09/reviewwerkpleklers_405-15-710.pdf

Narayanan, V. K., Olk, P. M., & Fukami, C. V. (2010). Determinants of internship effectiveness: An exploratory model. *Academy of Management Learning and Education*. <https://doi.org/10.5465/AMLE.2010.48661191>

Vangen, S., Hayes, J. P., & Cornforth, C. (2015). Governing Cross-Sector, Inter-Organizational Collaborations. *Public Management Review*, 17(9), 1237–1260. <https://doi.org/10.1080/14719037.2014.903658>

European Agency for Development in Special Needs Education (2012). *Teacher Education for Inclusion. Profile of Inclusive Teachers*. Odense, Denmark/ Brussels, Belgium: European Agency for Development in Special Needs Education